

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

BESLUT
2025-06-24

Ärendenummer
NV-25-004950

Mårtenson, Nils
Tel: 010-698 16 03
nils.martenson
@naturvardsverket.se

Naturhistoriska riksmuseet
Att: Ludvig Palmheden

Tillstånd till insamling av okläckbara fågelägg

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att ni för forskningsändamål får eller får låta samla in okläckbara fågelägg (så kallade rötägg) för hand.

Naturvårdsverket beslutar att insamlingen får ske på annans jaktmark.

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning.

Villkor

Som villkor för detta beslut gäller följande:

1. Tillståndet är giltigt i hela Sverige från och med 2026-01-01 till och med 2030-12-31.
2. Tillståndet gäller för samtliga i Sverige förekommande fågelarter.
3. Högst 100 okläckbara ägg per art får samlas in under beslutets giltighetstid.
4. Berörda markägare och i förekommande fall jakträttshavare ska underrättas om den insamling som sker med stöd av detta tillstånd.
5. Polismyndigheten och berörda länsstyrelser ska hållas underrättade om den verksamhet som bedrivs med stöd av detta tillstånd.
6. En kopia av detta tillstånd samt ett skriftligt uppdrag från behörig företrädare från Naturhistoriska riksmuseet ska kunna visas upp av den som samlar in ägg på uppdrag av museet.
7. Insamlingen ska bedrivas på ett sådant sätt att största möjliga hänsyn visas mot berörda fåglar, övrig fauna samt friluftsutövande människor.
8. Under åren 2027 – 2031, ska ni senast den 1 december varje år, inkomma med en skriftlig rapport om hur många ägg av respektive art som samlats in med stöd av detta beslut samt var och hur insamlingen har skett samt övrig information som kan vara viktig för Naturvårdsverket att ta del av. Rapporten märkt med detta besluts diarienummer skickas till registrator@naturvardsverket.se.

Beslutet kan komma att ändras eller återkallas om villkoren inte följs eller om verksamheten utsätter vilt för onödigt lidande.

Bakgrund

I den till Naturvårdsverket inskickade ansökan framkommer i huvudsak följande.

På Naturhistoriska Riksmuseet, enheten för Miljöforskning och övervakning, har det under en lång tidsperiod samlats in okläckbara ägg (så kallade rötägg) av olika fågelarter. En del av det insamlade materialet analyseras och ger värdefull information om exponeringen av miljögifter för dessa arter samt ger en bild av miljögiftsbelastningen i svensk miljö. Material som ej analyseras sparas i den nationella Miljöprovbanken för biologiskt material som drivs av Naturhistoriska Riksmuseet på uppdrag av Naturvårdsverket. Syftet med Miljöprovbanken är att spara material som sedan kan fungera som ett miljöhistoriskt arkiv. Miljöprovbankens material utgör till exempel underlag för tidsserier och eventuella prognoser. Dessa prover är tillgänglig för framtida vetenskapliga studier med nya frågeställningar och utvecklade tekniker.

Äggen är döda innan insamlingen och påverkar därmed inte populationens reproduktion. Insamlingen sker ofta i samband med ringmärkning, vilket kan medföra en mindre störning, men denna bedöms vara försumbar och inte ha någon större negativ påverkan på artens bevarandestatus om den ut förs på rätt sätt.

Insamlingen av okläckbara ägg avses bedrivas över hela Sverige. Eftersom detta material ofta samlas in på många olika platser och kan beröra många olika markägare, skulle det vara opraktiskt och tidskrävande att söka tillstånd från varje enskild markägare eller jakträttshavare. Det är även på förhand omöjligt att veta vart okläckbara ägg kommer att påträffas. Därför ansökes om ett generellt tillstånd som täcker insamling även på annans jaktmark. Detta möjliggör en effektiv och samordnad insamling över större geografiska områden och säkerställer kontinuitet i forskningen och miljöövervakningen utan hinder.

Naturhistoriska Riksmuseet har sedan tidigare ett tillstånd (NV-01992-21) för insamling av okläckbara fågelägg. Det tillståndet löper ut 2025-12-31 och nu ansökes om ett förnyat tillstånd som ska ta vid när tidigare beslut upphör att gälla.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Av 2 § jaktlagen (1987:259) framgår att med vilt avses i lagen vilda däggdjur och fåglar. Med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt. Till jakt räknas också att göra ingrepp i viltets bon och att ta eller förstöra fåglars ägg.

Av 3 § jaktlagen framgår att viltet är fredat och får jagas endast om det följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. När viltet är fredat, gäller fredningen också dess ägg och bon.

Även om jakt annars inte är tillåten får Naturvårdsverket, enligt 31 § första stycket 1 jaktförordningen (1987:905), i det enskilda fallet ge tillstånd till jakt om det behövs för bl.a. forskningsändamål. En förutsättning för att sådan jakt ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarande status hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Av 32 § andra stycket jaktförordningen framgår att det fordras tillstånd av Naturvårdsverket för att få fanga eller fälla djur eller ta fåglars ägg på någon annans jaktmark i syfte att märka eller undersöka djuren eller äggen. Den som har fått ett sådant tillstånd skall underrätta jakträttshavaren om sin verksamhet.

Enligt 9 b § jaktförordningen ska det i beslut som avses i bl.a. 31 § jaktförordningen anges vilka arter som berörs och antalet djur som får fällas, vilka medel och metoder som får användas, vilken tid och vilket område som avses, de villkor som i övrigt behövs för att så långt som möjligt undvika skador och olägenheter av betydelse för den berörda artens bestånd och den kontroll som kommer att ske.

Om en obestämd krets ska delges ett beslut får det enligt 49 § delgivningslagen (2010:1932) ske genom kungörelsedelgivning.

Naturvårdsverkets bedömning

Då ansökan avser insamling av ett begränsat antal okläckbara fågelägg per art bedöms inte verksamheten försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arterna i deras naturliga utbredningsområde. Vidare bedömer Naturvårdsverket det inte finns någon annan lämplig lösning för att kunna bedriva en ändamålsenlig forskning i enlighet med inskickad ansökan. Sammantaget bedömer Naturvårdsverket att det finns skäl att bevilja jakt för forskningsändamål i enlighet med 31 § första stycket jaktförordningen.

För genomförandet av jakten bedömer Naturvårdsverket vidare att det finns skäl att besluta att jakten ska få ske på annans jaktmark i enlighet med 32 § jaktförordningen.

Det finns skäl att förena tillståndet med villkor för att berörda ska få kännedom om verksamheten och för att undvika att vilt utsätts för onödigt lidande.

Beslutets kungörelse

Beslutet ska delges med kungörelsedelgivning. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Naturvårdsverket på Virkesvägen 2 i Stockholm alt. Forskarens väg 5 i Östersund och på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Upplysningar

Detta beslut fräntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd eller dispenser som kan komma att krävas för att få genomföra forskningen. Sådana tillstånd kan exempelvis vara medgivande från berörd myndighet för insamlande i skyddade områden.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschefen Hanna Ek efter föredragning av handläggaren Nils Mårtenson. I ärendets handläggning har även juristen Frida Olofsson deltagit.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter

För Naturvårdsverket

Hanna Ek

Nils Mårtenson

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga

Kopia till:
Samtliga länsstyrelser
Polismyndigheten

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten i Stockholm.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.